

Zadeva C-693/19

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

13. september 2019

Predložitveno sodišče:

Tribunale di Milano (Italija)

Datum predložitvene odločbe:

10. avgust 2019

Tožče stranke:

SPV Project 1503 Srl

Dobank SpA

Tožena stranka:

YB

Predmet postopka v glavni stvari

Postopek izvršbe – prisilna razlastitev

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Razlaga člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah ter členov 6 in 7 Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih [nepoštenih] pogojih v potrošniških pogodbah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 288).

Vprašanje za predhodno odločanje

Ali in v katerih okoliščinah člena 6 in 7 Direktive 93/13/EGS in člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah nasprotujejo nacionalnemu pravu, kakršno je navedeno, ki izvršilnemu sodišču preprečuje, da bi opravilo vsebinski nadzor nad

izvršilnim naslovom, ki je že pravnomočen in temu sodišču preprečuje, da v primeru izražene volje potrošnika, da se sklicuje na nepoštenost pogoja iz pogodbe, na podlagi katere je bil izdan predlog za izvršbo, odpravi učinke implicitne pravnomočnosti?

Navedene določbe prava Skupnosti

Listina o temeljnih pravicah

Direktiva 93/13/EGS

Navedene nacionalne določbe

Decreto legislativo 6 settembre 2005, n. 206 (Zakonska uredba št. 206 z dne 6. septembra 2005; t.i. zakonik o varstvu potrošnikov), zlasti člen 33(1) in (2)(f):

„1. V pogodbi, sklenjeni med potrošnikom in prodajalcem se pogoji, ki kljub dobri veri povzročijo znatno neravnovesje med pravicami in obveznostmi potrošnika po pogodbi, štejejo za nepoštene.

2. Kot nepošteni pogoji, dokler se ne dokaže nasprotno, se štejejo pogoji, katerih cilj ali učinek je:

[...]

f) zahteva, da potrošnik v primeru neizvedbe ali zamude pri plačilu plača denarno vsoto iz naslova odškodnine, pogodbene kazni ali drugega enakovrednega naslova, ki je očitno previsoka; [...].“

in člen 36:

„1. Pogoji, za katere se šteje, da so nepošteni v skladu s členoma 33 in 34, so nični, preostali del pogodbe pa ostane v veljavi.

[...]

3. Ničnost se upošteva samo v korist potrošnika in sodišče jo lahko ugotovi po uradni dolžnosti.“

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Tožena stranka, YB, je sklenila več posojilnih pogodb v skupnem znesku 18.200 EUR z družbo Findomestic Banca SpA, ki je svojo terjatev prenesla na družbo Activa Factor SpA. Ta je isto terjatev prenesla na tožečo stranko, družbo SPV Project 1503 srl (v nadaljevanju: družba SPV).

- 2 Te posojilne pogodbe so vsebovale pogoje, ki so v primeru zamude pri izpolnjevanju obveznosti vračila posojila določali plačilo kazni in zamudnih obresti.
- 3 Družba SPV je na podlagi teh pogojev YB poslala plačilni nalog, ki ga dolžnik ni izpodbijal z vložitvijo ugovora in je posledično postal pravnomočen. Nato je družba SPV obvestila YB o zaplembi terjatev YB do nekaterih bank. V obvestilu o zaplembi je bil naveden znesek v višini 31.332 EUR.
- 4 Ta znesek je obsegal: 16.290,52 EUR iz naslova „glavnice, navedene v [plačilnem] nalogu“, 13.539,27 EUR iz naslova „obresti, kot so navedene v [plačilnem] nalogu“, preostali znesek pa je bil iz naslova stroškov in pristojbin.
- 5 Družba SPV je na obravnavi izjavila, da njena terjatev znaša 34.479,25 EUR.
- 6 Predložitveno sodišče je v okviru postopka izvršbe menilo, da je mogoče pogoj o zamudni obrestni meri (ki na letni ravni presega 14 %) šteti za nepoštenega, pri čemer je upnika pozvalo, da izrazi svojo voljo, ali se želi sklicevati na nepoštenost pogojev, ki se nanašajo na zamudne obresti, s posledično možnostjo zmanjšanja dolga do družbe SPV.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 7 YB je med postopkom razlastitve izjavila, da se želi sklicevati na nepoštenost pogoja, ki določa zamudne obresti. Na podlagi sodbe Sodišča z dne 9. novembra 2010, C-137/08, VB Pénzügyi Lízing Zrt. (ECLI:EU:C:2010:659) je predložitveno sodišče ugotovilo, da je mogoče po uradni dolžnosti uveljaviti pooblastila za preverjanje morebitne nepoštenosti pogoja, v katerem je bila določena zamudna obrestna mera.
- 8 Družba SPV je izključila možnost odprave pravnomočnosti plačilnega naloga, katere namen je zagotoviti pravno varnost. Poleg tega je podredno navedla, da dokazno breme glede nepoštenosti pogoja nosi YB, in zavrnila možnost, da je določena višina zamudnih obresti oderuška.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 9 V skladu s sodno prakso kasacijskega sodišča pravnomočnost ne velja le za izrecen izrek sodbe, temveč tudi za razloge, ki so, čeprav implicitno, logična pravna podlaga zanjo. Ta pristop se uporablja tudi v zvezi z nalogom za plačilo denarnega zneska, ki v primeru, da zoper njega ni vložen ugovor, postane pravnomočen ne samo v zvezi s terjatvijo, ki je predmet tožbe, temveč tudi v zvezi z njeno podlago, s čimer se prepreči nadaljnja preučitev razlogov, navedenih za utemeljitev zadevnega zahtevka.

- 10 To načelo sodne prakse, ki se imenuje „implicitna pravnomočnost“, temelji na logičnem argumentu, v skladu s katerim, če se je sodišče izreklo o določenem vprašanju, je očitno razrešilo tudi vsak druga vprašanja, ki jih je treba obravnavati kot predhodna glede na vprašanje, o katerem se izreka.
- 11 Po izdaji plačilnega naloga lahko upnik na podlagi obvestila o plačilnem nalogu z obvestilom o izterjavi sproži postopek prisilne razlastitve. Z razlastitvijo pri tretjih osebah, upnik na podlagi izvršilnega naslova zlasti zapleni (na podlagi obvestila o izterjavi) terjatve, ki jih ima njegov dolžnik do tretjih oseb.
- 12 V skladu s sodno prakso kasacijskega sodišča postopek razlastitve, za razliko od ugotovitvenega postopka, „ni neprekinjeno zaporedje dejanj v okviru enega končnega ukrepa, temveč niz vmesnih postopkov, in sicer samostojno sosledje dejanj, ki so podlaga za ločene poznejše ukrepe“. V okviru postopka izvršbe namreč sodišče izvaja pooblastila odredbodajalca, „omejena na usmerjanje izvršbe za namene pravilnega izpolnjevanja postopkov, ki so del postopka izvršbe v skladu z merili hitrosti in primernosti“. Tako je izključeno uveljavljanje pravice do odločanja.
- 13 Predložitveno sodišče v zvezi s pooblastili izvršilnega sodišča po uradni dolžnosti poleg tega ugotavlja, da je obstoj veljavnega izvršilnega naslova pogoj za izvršbo. Izvršilni naslov mora zato obstajati ves čas trajanja razlastitve, ki bi drugače postala neizvršljiva. Izvršilno sodišče ima tako moč in dolžnost, da preveri obstoj izvršilnega naslova na začetku in skozi celotni potek izvršbe, pri čemer mora postopek prekiniti, če izvršilni naslov ne bi več obstajal. Vendar pa so pooblastila izvršilnega sodišča po uradni dolžnosti omejeni izključno na obstoj izvršilnega naslova ter se ne morejo razširiti na njegovo „inherentno vsebino“.
- 14 Predložitveno sodišče poleg tega pojasnjuje, da pri postopku zaplembe terjatev tretja oseba (torej dolžnik dolžnika, ki je predmet izvršbe) od vročitve sklepa o zaplembi postane skrbnik zneskov, ki jih dolguje, v okviru zneska terjatve, navedene v pozivu za plačilo, in mora upnika obvestiti „o stvareh ali zneskih, ki jih dolguje ali jih ima v posesti in kdaj je dolžan opraviti plačilo ali izročitev“ (člen 547(1) zakonika o civilnem postopku).
- 15 Nazadnje je v sporu o glavni stvari izvršilno sodišče po službeni dolžnosti pristojno, da poleg izvršilnega naslova tudi pravilno določi višino terjatve, vendar pa, ponovno, nima pravice odločati tudi o inherentni vsebini naslova.
- 16 Predložitveno sodišče opozarja na sodno prakso Sodišča, v skladu s katero „sistem varstva, ki ga določa direktiva, temelji na predpostavki, da je potrošnik v razmerju do prodajalca ali ponudnika v podrejenem položaju glede pogajalske sposobnosti in ravni obveščenosti, zaradi česar sprejme pogoje, ki jih je predhodno sestavil prodajalec ali ponudnik in na vsebino katerih ne more vplivati“ in „[c]ilja člena 6 Direktive [93/13], v skladu s katerim morajo države članice zagotoviti, da nepošteni pogoji ne bodo zavezujoči za potrošnike, ne bi bilo mogoče doseči, če bi morali ti sami ugotavljati nezakonitost teh pogojev. V sporih, ki pogosto

dosegajo omejene vrednosti, lahko honorar pravnih zastopnikov presega znesek, za katerega gre, kar lahko potrošnika odvrne od tega, da bi oporekal nepoštenemu pogoju. Čeprav v številnih državah članicah postopkovna pravila omogočajo, da se posamezniki v takih sporih sami zagovarjajo, vendarle obstaja tveganje, ki se ga ne sme podcenjevati, da potrošnik predvsem zaradi nevednosti ne bo uveljavljal nepoštenosti pogoja, ki je bil zanj uporabljen. Iz tega izhaja, da je mogoče učinkovito pravno varstvo potrošnika doseči samo, če je nacionalno sodišče pristojno za presojo tega pogoja po uradni dolžnosti“ (sodba Sodišča z dne 27. junija 2000, Océano Grupo Editorial in Salvat Editores, C-240/98 do C-244/98, EU:C:2000:346, točki 25 in 26).

- 17 Iz ugotovitev predložitvenega sodišča izhaja, da je to, kar je bilo za sodišče v sodbi Océano samo pravica, na podlagi sodbe z dne 4. junija 2009, C-243/08, Pannon GSM Zrt, (EU:C:2009:350), dejansko postalo obveznost preverjanja nepoštenosti pogoja po uradni dolžnosti, ker sodišče v skladu s točko 35 sodbe Pannon razpolaga „s potrebnimi dejanskimi in pravnimi elementi“ (pri čemer je treba pridobiti izraz volje potrošnika, da se bo skliceval na nepoštenost in nezavezujočnost pogoja). Ta obveznost je v skladu z nalogo sodišča, da zagotovi polni učinek varstva, ki ga zagotavljajo določbe Direktive 93/13.
- 18 Poleg tega je Sodišče razsodilo, da je člen 6(1) Direktive 93/13 „prisilna določba, ki želi zaradi podrejenega položaja ene od pogodbenih strank formalno ravnovesje med pravicami in obveznostmi sopogodbencev zamenjati z dejanskim ravnovesjem, tako da se med njimi ponovno vzpostavi enakost“ in da „narava in pomen javnega interesa, na katerem temelji varstvo, ki ga potrošnikom zagotavlja Direktiva, naj bi prav tako upravičila dolžnost nacionalnega sodišča, da po uradni dolžnosti presoja nedovoljenost [nepoštenost] pogodbenega pogoja in da izravna neravnovesje med potrošnikom in prodajalcem ali ponudnikom“ (sodba Sodišča z dne 26. oktobra 2006, C-168/05, Mostaza Claro, EU:C:2006:675, točki 36 in 38). Pomen interesa, na katerem temelji varstvo potrošnikov v skladu z Direktivo 93/13, je bil nadalje potrjen z odločbami, s katerimi je Sodišče v zvezi z načelom enakovrednosti (skupaj z načelom učinkovitosti varstva – načelom postopkovne neodvisnosti držav članic) izenačil člen 6 Direktive 93/13 z nacionalnimi določbami, ki v okviru notranjega pravnega reda spadajo med pravila javnega reda (med drugim, sodba Sodišča z dne 21. decembra 2016, C-154/15, C-307/15 in C-308/15, Gutiérrez Naranjo, EU:C:2016:980, točka 54).
- 19 To po mnenju predložitvenega sodišča potrjujejo odločbe, s katerimi je bila z uporabo načela enakovrednosti ali načela učinkovitega varstva nacionalnemu sodišču podeljena pristojnost za preiskavo po uradni dolžnosti (med drugim, sodba z dne 9. novembra 2010, C-137/08, VB Péruzgyi Lízing Zrt., ECLI:EU:C:2010:659), in odločbe, ki so pod določenimi pogoji določile premagljivost pravnomočnosti.
- 20 Med slednjimi predložitveno sodišče navaja sodbo Sodišča z dne 6. oktobra 2009, C-40/08, Asturcom, EU:C:2009:615, v kateri je Sodišče v točki 53 določilo, da „mora nacionalno sodišče, ki mu je predložen predlog za izvršbo na podlagi

arbitražne odločbe – če mora v skladu z nacionalnim pravom po uradni dolžnosti preizkusiti neskladnost arbitražne klavzule z nacionalnimi pravili javnega reda – po uradni dolžnosti preizkusiti tudi nepoštenost tega pogoja glede na člen 6 Direktive 93/13“.

- 21 Sodišče je v tej sodbi izključilo možnost, da bi ob uveljavljanju načela učinkovitega varstva lahko špansko sodišče, pred katerim je bil vložen predlog za izvršbo na podlagi arbitražne odločbe, ki ni bila izpodbijana in je bila izdana v postopku, v katerem potrošnik ni sodeloval, po uradni dolžnosti preučilo nepoštenost pogodbenega pogoja (v obravnavani zadevi klavzula, po kateri je bil določen sedež arbitražnega organa).
- 22 Predložitveno sodišče pravi, da je v isti zadevi generalna pravobranilka V. Trstenjak prišla do drugačne ugotovitve, in sicer, da je preizkus nacionalnega sodišča po uradni dolžnosti rešitev, ki je najbolj skladna s ciljem varstva potrošnikov, ki mu sledi Direktiva 93/13, in da bi bilo mogoče nedejavnost potrošnika v postopku, v okviru katerega je bil sprejet izvršilni naslov (postopek ki v navedenem primeru med drugim ni potekal pred sodiščem), popraviti pri izvrševanju tega naslova.
- 23 Po mnenju predložitvenega sodišča obstaja razlika med tem postopkom in postopkom, v okviru katerega je bila sprejeta navedena sodba Asturcom.
- 24 Postopek, ki ga je sprožila družba Asturcom, ni bil kontradiktoren, zaradi česar bi sodišče v (fizični) odsotnosti dolžnika (ki je bil neaktiven že pri oblikovanju izvršilnega naslova) lahko samo izdalo splošni izvršilni nalog ali ne.
- 25 V tem izvršilnem postopku pa se je dolžnik izrekel (tako je prekinil nedejavnost, ki je povzročila pravnomočnost plačilnega naloga) in izrazil svojo voljo, da se sklicuje na (morebitno) nepoštenost pogodbenih pogojev.
- 26 Sodišče je v sodbi z dne 18. februarja 2016, C-49/14, Finanmadrid, EU:C:2016:9, menilo, da je španska nacionalna postopkovna ureditev v nasprotju z načelom učinkovitosti varstva, določenega z Direktivo 93/13/EGS, ker ne omogoča, da se v postopku za izdajo plačilnega naloga ali postopku izvršitve plačilnega naloga po uradni dolžnosti preveri morebitna nepoštenost pogojev iz pogodbe, iz katere izhaja terjatev.
- 27 Predložitveno sodišče dvomi, da sta v obravnavani zadevi pogoj, s katerim je določena višina zamudnih obresti, ki se plača upniku, in pogoj, ki poleg zamudnih obresti določa še denarno kazen „v višini 8 %“, v skladu s členom 33(2)(f) zakonske uredbe št. 206 (in ustrezno določbo Direktive 93/13).
- 28 Kot izhaja iz plačilnega naloga, se sodišče, ki je izdalo ta sklep, ni izreklo o morebitni nepoštenosti teh pogojev.
- 29 Ker v skladu z nacionalnimi predpisi in nacionalno sodno prakso YB ni vložila ugovora zoper ta plačilni nalog, je ta postal pravnomočen, zato je treba šteti, da je

(ne)poštenost pogojev iz pogodbe, sklenjene med upnikom in dolžnikom, zdaj predmet implicitne pravnomočnosti.

- 30 Glede na načelo enakovrednosti varstva iz tega izhaja, da sodišče, pristojno za izvršitev, ne more ugotoviti, da so pogoji iz te pogodbe nepošteni. Temu ni tako samo zato, ker izvršilno sodišče v skladu z nacionalnim pravom ne more opraviti „vsebinskega“ nadzora nad sodnim izvršilnim naslovom, temveč tudi zato, ker je ta naslov že postal pravnomočen.
- 31 Predložitveno sodišče zato Sodišče sprašuje, ali potreba po nadomestitvi formalnega ravnovesja, ki ga pogodba vzpostavlja med pravicami in obveznostmi ponudnika in potrošnika, z realnim ravnovesjem, s katerim bi bila ponovno vzpostavljena enakost med pogodbenima strankama, izvršilnemu sodišču omogoča, da potrošnika (čeprav ni bil dejaven v postopku, na podlagi katerega je bil sprejet zdaj že pravnomočni izvršilni naslov) obvesti o morebitni nepoštenosti pogodbenih pogojev, ki ga pravnomočna odločba ni izrecno izključila, in ali lahko isto sodišče v primeru izkazane volje potrošnika, da se sklicuje na nepoštenost teh pogojev, preuči nepoštenost pogodbenih pogojev kljub temu, da izvršilno sodišče po eni strani ne bi smelo izvesti vsebinske preučitve pravnomočnega izvršilnega naloga, in kljub pravnomočnosti po drugi strani.
- 32 Po mnenju predložitvenega sodišča to, da sodišče ni preučilo, ali so pogoji nepošteni ali ne, lahko povzroči nepopolno ali nezadostno varstvo potrošnika, tako da ni zagotovljen ustrezen in učinkovit način za prenehanje uporabe nepoštenih pogojev.
- 33 Pobuda sodišča, da potrošnika obvesti o morebitni kršitvi pravil o varstvu takega šibkega pogodbenika, ne pomeni kršitve nepristranskosti sodišča.
- 34 Sodišče opozarja tudi na izjavo Sodišča, da nepristranskost sodišča zahteva, da je zagotovljena enaka razdalja sodišča „v razmerju do strank v sporu in njihovih posameznih interesov glede predmeta spora“. V tem oziru bi izvajanje pooblastil sodišča po uradni dolžnosti, ki nikakor ni izraz pristranskosti sodišča, pokazalo, da sodišče ni omejeno le na reševanje spora med strankami, ampak zastopa splošni družbeni interes (glej v tem smislu sodbo z dne 14. junija 2017, C-685/15, Online Games, EU:C:2017:452, točki 61 in 64).
- 35 Predložitveno sodišče nazadnje poleg zgoraj navedene nepristranskosti utemeljuje svoje vprašanje tudi na členu 47 Listine, ker je Sodišče poudarilo pomen te določbe glede na „učinkovitost pravic, ki jo imajo stranke v skladu z Direktivo 93/13, da se ne uporabijo nepošteni pogoji“ (sodba z dne 17. julija 2014, C-169/14, Sánchez Morcillo, točka 35, EU:C:2014:2099).